

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАВАЗАСТОСОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки студентів освітнього ступеня магістр

Спеціальність 081 Право

01 Спеціалізація: Публічна служба

02 Спеціалізація: Приватне право

03 Спеціалізація: Корпоративне право

04 Спеціалізація: Екологічне та природоресурсне право

05 Спеціалізація: Кримінально-правова охорона суспільних відносин

Івано-Франківськ,

2017 рік

РОЗРОБЛЕНО у Навчально-науковому Юридичному інституті
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: к.ю.н. Петровська І.І., доцент кафедри
конституційного, міжнародного та адміністративного права, доцент

Обговорено та затверджено Вченою радою Навчально-наукового
Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені
Василя Стефаника, “18” жовтня 2017 р., протокол № 2

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Інформаційно-правове забезпечення правозастосовчої діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності «Право».

Навчальна дисципліна «Інформаційно-правове забезпечення правозастосовчої діяльності» запроваджена для студентів магістрів для оволодіння ними навичками та вміннями роботи з інформаційними ресурсами на основі використання нормативно-правових актів, що діють в нашій державі.

Основними джерелами цієї галузі виступають такі чинні нормативні акти, як Конституція України; Цивільний кодекс України, Закони України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «про захист персональних даних», «Про інформатизацію в Україні», а також ряд інших національних та міжнародних актів.

Навчальну програму курсу розроблено відповідно до навчального плану для студентів - магістрів, з урахуванням співвідношення обсягу лекційного матеріалу, семінарських(практичних) занять, лабораторних занять та самостійної роботи студентів.

Потреба в систематизації та аналізі знань про інформацію обумовлена швидким розвитком інформаційно-телекомунікаційних технологій, формуванням інформаційного суспільства та нового підвиду культури – інформаційної культури. Особливістю інформаційного права на сучасному етапі є і те, що його норми мають сприяти забезпеченню балансу між інтересами суспільства, яке вимагає безперешкодного доступу до інформації та інтересами власника комерційної інформації, публічної інформації, носія особистої інформації, які не бажають її розголошення.

Інформатизація адміністративної та організаційної діяльності сьогодні сприяла перегляду сутності категорії «документ» та впровадженню електронного документообігу, електронного цифрового підпису, механізм використання яких потребує конкретизації. Інформаційне забезпечення України перебуває на стадії завершення свого формування.

Міждисциплінарні зв'язки: дана навчальна дисципліна має надзвичайно велике значення для підготовки фахівців юридичних спеціальностей, оскільки надає необхідні правові основи, без яких неможливе повноцінне засвоєння знань правового механізму використання інформаційних ресурсів, зокрема, для правників, робота яких пов'язана з аналізом інформації, а результати діяльності мають характер інтелектуальної розробки.

Інформаційна діяльність тісно взаємодіє з цивільним правом, адміністративним правом, трудовим правом та іншими галузями права. Зокрема, основна категорія інформаційного права – інформація – є категорією цивільного права. Правовий режим інформаційної діяльності (створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист) з окремими видами інформації (конфіденційна, службова, таємна, публічна) визначається нормами адміністративного права, інформаційна діяльність з особистою інформацією працівників (службовців) вивчається нормами трудового права, діяльність з статистичною інформацією входить в систему механізму контролю (моніторингу) суспільних відносин з боку суб'єктів публічного права.

На правове регулювання інформаційної діяльності в Україні значний вплив мають і норми міжнародного законодавства. Важливою умовою успішного засвоєння студентами змісту дисципліни є не тільки ознайомлення з системою законодавства, а й формування навичок практичного опрацювання нормативних актів, дослідження динаміки їх зміни та оновлення.

За природою правового походження, як комплексна галузь національного права України, інформаційне право має як приватноправову і публічно-правову природу. Тобто, норми інформаційного права формуються як на публічному (державному), так і на приватному рівнях регулювання суспільних відносин.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Інформаційно-правове регулювання.
2. Правовий режим діяльності з окремими видами інформації.
3. Підготовка та проведення лабораторних занять

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** курсу «Інформаційно-правове забезпечення правозастосовної діяльності» є систематизоване вивчення порядку та особливостей правового регулювання інформаційної діяльності, правових засади її здійснення в сучасному інформаційному суспільстві та набуття практичних навичок роботи з інформаційними ресурсами.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Інформаційно-правове забезпечення правозастосовної діяльності» є:

- ознайомлення студентів зі змістом, суттю основних категорій інформаційних відносин;
- формування у студентів знань теоретичних та історичних основ інформаційної діяльності;
- формування уміння практичного використання інформаційних норм на практиці;
- формування навичок практичного опрацювання інформаційно-правових документів, дослідження динаміки їх зміни та оновлення;

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти у результаті вивчення дисципліни повинні:

знати:

- базові поняття інформаційного права;
- структуру та особливості інформаційних правовідносин;
- сутність та форми інформаційної діяльності;
- загальні засади, принципи та порядок захисту особистої інформації;
- сутність та особливості впровадження в Україні електронного документообігу, особливості правового регулювання електронного цифрового підпису;
- систему джерел інформаційного права;
- тенденції розвитку правового регулювання інформаційної діяльності в Україні та світі;

вміти:

- знаходити серед джерел інформаційного права ті правові норми, які регулюють конкретні правовідносини при здійсненні інформаційної діяльності;
- здійснювати юридичну кваліфікацію інформаційних правопорушень;
- використовувати надані законодавством можливості для захисту своїх прав в сучасному інформаційному суспільстві.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Правові основи інформаційної діяльності

Змістовий модуль 1. Інформаційно-правове регулювання.

ТЕМА 1. Інформація як правова категорія

Інформація як основний об'єкт інформаційних правовідносин. Поняття та наукові погляди на правову природу інформації.

Інформаційне право та сучасні підходи до його місця в правовій системі України. Система та джерела інформаційного права.

Джерела інформації.

Види інформації за змістом: інформація про фізичну особу; інформація довідково-енциклопедичного характеру; інформація про стан довкілля (екологічна інформація); інформація про товар (роботу, послугу); науково-технічна інформація; податкова інформація; правова інформація; статистична інформація; соціологічна інформація; інші види інформації.

Види інформації за відкритістю: інформація з вільним доступом (публічна інформація), інформація з обмеженим доступом (таємна).

Державна таємниця

ТЕМА 2. Структура та особливості інформаційних правовідносин.

Поняття та структура інформаційних правовідносин. Принципи інформаційних правовідносин.

Інформаційна діяльність як предмет інформаційно-правового регулювання. Методи інформаційно-правового регулювання.

Загальна характеристика суб'єктів інформаційного права.

ТЕМА 3. Інформаційне суспільство та інформаційна безпека. Інформаційна культура. Інформатизація в Україні.

Загальні положення про інформаційне суспільство. Інформаційна культура. Інформаційний суверенітет та його гарантії. Державна інформаційна політика в

Україні та державне управління сферою інформаційних відносин як основа для функціонування інформаційного суспільства в Україні.

Організаційно-правові засади захисту інформації в інформаційних системах. Механізм інформаційної безпеки. Сутність інформаційної безпеки.

Інформатизація в Україні.

Змістовий модуль 2. Правовий режим діяльності з окремими видами інформації.

ТЕМА 4. Доступ до інформації: поняття, правове регулювання.

Поняття доступу громадян до інформації, його зв'язок з інститутом свободи слова. Міжнародно-правові гарантії реалізації права громадян на інформацію та на доступ до інформації. Національне законодавство, що гарантує право громадян на доступ до інформації.

Принципи доступу громадян до інформації. Стандарти формування системи доступу до інформації у зарубіжних країнах. Правомірність та неправомірність доступу громадян до інформації.

Право власності на інформацію.

Правовий статус електронного документа.

Сутність, призначення та правове регулювання використання електронного цифрового підпису.

ТЕМА 5. Основні правові засоби отримання громадянами інформації.

Особливості надання електронних публічних послуг.

Інформаційний запит та звернення громадян. Порядок надання інформації за запитами, усними та письмовими зверненнями громадян. Плата за послуги з надання інформації.

Правові підстави відмови громадянам у доступі до інформації.

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності щодо порушення права громадян на доступ до інформації.

Доступ до інформації через друковані засоби масової інформації.
Забезпечення доступу до інформації за допомогою аудіовізуальних ЗМІ та інформаційних агентств.

Доступ до інформації з бібліотечних ресурсів.

Доступ до інформації в архівах.

Особливості доступу громадян до інформації через мережу Інтернет

ТЕМА 6. Отримання інформації про діяльність суб'єктів публічного та приватного права.

Сучасні тенденції доступу до інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування. Обов'язок органів державної влади та місцевого самоврядування оприлюднювати офіційну документовану інформацію та інші відомості про свою діяльність.

Особливості доступу до інформації про діяльність Верховної Ради України, Президента України, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. Отримання інформації про органи судової влади, діяльність військових формувань та правоохоронних органів України.

Доступ до приватної інформації про фізичну особу.

Доступ до інформації про суб'єктів господарювання та їх діяльність, до податкової інформації.

Доступ громадян до інформації у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

Доступ до інформації іноземців, військовослужбовців та інших категорій громадян.

ТЕМА 7. Відповідальність за порушення інформаційних праводносин. Міжнародне інформаційне право: загальна характеристика

Поняття та види юридичної відповідальності у сфері доступу до інформації.

Основи кримінальної відповідальності у сфері доступу до інформації.
Адміністративна відповідальність за порушення права на інформацію.

Цивільно-правова відповідальність за правопорушення у сфері доступу до інформації.

Підстави застосування дисциплінарної відповідальності за порушення інформаційного права.

Тенденції розвитку міжнародного інформаційного права. Міжнародний захист технологій та комерційної таємниці. Вплив міжнародного права на формування інформаційного права України.

Правові проблеми попередження інформаційного тероризму, інформаційної війни.

Модуль 2. Основи правозастосування інформаційних норм

Змістовий модуль 3. Підготовка та проведення лабораторних занять

Тема 8. Робота в мережі Інтернет щодо пошуку правового регулювання за заданою тематикою.

Сучасна ЕОМ за вмілого користування надає можливість ознайомлюватись з величезною кількістю інформації. Алгоритм роботи в мережі Інтернет передбачає декілька стадій. Кожна зі стадій поділяється на етапи роботи, етапи складаються з окремих дій, що вчиняються задля спільної мети.

Тема 9. Діяльність щодо обробки інформаційних баз даних в пошукових системах.

Робота з Єдиним державним реєстром судових рішень.

Робота з інформаційним порталом надання адміністративних послуг.

Робота з іншими реєстрами (кадастрами, зводами, електронними бібліотечними архівами тощо).

Діяльність Державної реєстраційної служби.

Тема 10. Перевірка достовірності наданої інформації

Поняття принципу достовірності інформації. Способи перевірки інформації на достовірність.

Діяльність центрального органу виконавчої влади з формування і реалізації державної політики у сферах захисту державних інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем криптографічного та технічного захисту інформації, використання і захисту державних електронних інформаційних ресурсів, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України (Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації в Україні).

Тема 11. Написання запиту на отримання публічної інформації та відповіді на нього

Види публічної інформації. Запит на отримання публічної інформації як документ (поняття, обов'язкові реквізити, вимоги до змісту). Процедура обмеження доступу до інформації (проставляння грифів «таємно», «цілком таємно», інформація для службового користування): режим державної таємниці.

Відповідь на публічний запит. Порівняльний аналіз запиту на отримання публічної інформації та звернення громадян.

3. Рекомендована література

1. Бандурка О. М., Понікаров В. Д., Попова С. М. Податкове право: науково-практичний посібник / Бандурка О.М., Полікарпов В.Д., Попова С.М. – К. : ЦУЛ, 2012. – 302 с.
 2. Кучерявенко М.П. Податкове право України: Підручник. / М.П. Кучерявенко. - Харків: Право, 2013. - 536 с
 3. Бандурка О. М., Понікаров В. Д., Попова С. М. Податкове право. Навч. посіб. / О.М. Бандурка, В. Д. Понікаров, С. М. Попова – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.
 4. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України: у 3 т. / кол. авторів [заг. ред. М.Я. Азарова] – 2-ге вид. доп. та переробл. - К. Міністерство фінансів України; Національний університет ДПС України, 2011. – Т.1. – 590 с.; Т.2. – 942 с.; Т.3. – 742 с.
 5. Податкові пільги: зб. законодавства / уклад. В.С. Ковальський, О.С. Демський. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 392 с.
 6. Воронова Л.К. Фінансове право України: Підручник. – К.: Прецедент, 2006. – 448 с
 7. Майстренко О. Прийняття Податкового кодексу як шлях до ефективності системи оподаткування в Україні // Право України. – 2010. – № 6. – С.128
 8. Науково-практичний коментар Податкового кодексу України (Розділи 1-4) [Текст]. – Том 1. / Безрудченко С.М., Клименко О.І. та інші . – К. : Професіонал, 2011. – 928 с.
 9. О.П. Орлюк. Фінансове право: академічний курс: Підручник, - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 808 с.
 10. Податкове право України. Кредитно-модульний курс: навч. посіб. / за ред. Л. К. Воронової, М. П. Кучерявенко. — К.: Правова єдність, 2009. — 485 с.
 11. Пришва Н.Ю. Податкове право. Підручник – К.: Юрінком Інтер., 2010 - 368 с.
 12. Самсін І. Підстави виникнення податкового зобов'язання за Податковим кодексом України. – 2011. - № 3. – С.179
 13. Марченко В. Б., Легкова М. Ф. - Податкове право: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2004. — 225 с.
 14. Основи податкового права: Навчальний посібник / За ред. проф. Кучерявенко М.П. — Харків: НЮАУ, 2003. – 443 с.
- Нормативно-правові акти
15. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
 16. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
 17. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

18. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
19. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
20. Про електронний цифровий підпис : Закон України від 22.05.2003 № 852-IV / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/852-15>
21. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
22. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів : Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80>
23. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>
24. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>
25. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII / Верховна Рада УРСР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
26. Про Концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 04.02.1998 № 75/98-ВР / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80?test=XX7MfyrCSgkyLryIZiEWNJ7fHI48Us80msh8Ie6>
27. Про науково-технічну інформацію : Закон від 25.06.1993 № 3322-XII / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3322-12?test=XX7MfyrCSgkyLryIZiEWNJ7fHI48Us80msh8Ie6>
28. Про Національну систему конфіденційного зв'язку : Закон України від 10.01.2002 № 2919-III / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2919-14>
29. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України від 24.12.1993 № 3814-XII / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>
30. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 № 270/96-ВР / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>
31. Про страховий фонд документації України : Закон України від 22.03.2001 № 2332-III / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2332-14>

32. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 № 3425-ХІІ / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>

33. Про першочергові заходи щодо забезпечення доступу до публічної інформації в допоміжних органах, створених Президентом України: Указ Президента України від 5 травня 2011 року № 548/2011 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/13542.html>

34. Порядок відшкодування фактичних витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію, розпорядником якої є Державна виконавча служба України : Затверджено Наказом Міністерства юстиції України 31.07.2013 № 1557/5; Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 1 серпня 2013 р. за № 1299/23831 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1299-13>

35. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х / Верховна Рада УРСР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

36. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-ІV / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

37. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-ІІІ / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

38. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-ІVІ / Верховна Рада України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

39. Митний кодекс України від 13.03.2012 / Верховна Рада України // Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

40. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-ІVІІІ / Верховна Рада УРСР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

Інформаційні ресурси

1. Локальна внутрішня університетська мережа.
2. Верховна Рада України <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Міністерство внутрішніх справ України <http://mvs.gov.ua/>
5. Міністерство інформаційної політики України* <http://mip.gov.ua/>
6. Міністерство інфраструктури України* <http://mtu.gov.ua/>
7. Міністерство юстиції України* <https://minjust.gov.ua/>
8. Державна архівна служба України <http://www.archives.gov.ua/>
9. Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua/
10. Державна служба фінансового моніторингу України www.sdfm.gov.ua/
11. Державна фіскальна служба України sfs.gov.ua/
12. Державне агентство з питань електронного урядування України* www.dknii.gov.ua/
13. Державне агентство України з питань кіно dergkino.gov.ua/
14. Державна екологічна інспекція України www.dei.gov.ua/
15. Державна інспекція навчальних закладів України dinz.gov.ua/index.php/uk-ua/
16. Державна інспекція енергетичного нагляду України <https://den.energy.gov.ua/>

17. Державна інспекція ядерного регулювання України www.snrc.gov.ua/
18. Державна аудиторська служба України www.dkrs.gov.ua/
19. Український інститут національної пам'яті* www.memory.gov.ua/
20. Державний комітет телебачення і радіомовлення України comin.kmu.gov.ua/
21. Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України www.dsszzi.gov.ua/
22. Національне агентство з питань запобігання корупції* <https://nazk.gov.ua/>
23. Івано-Франківська обласна державна адміністрація <http://www.if.gov.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання : залік

5. Засоби діагностики успішності навчання : тестові завдання; письмові контрольні роботи; самостійні роботи; експрес-опитування; відкриті тести по термінах (термінологічний диктант), схематичні завдання, практичні завдання тощо.